

Suťové lesy u Turnova – nová přírodní rezervace v srdci Českého ráje

Jan Višínský

V letošním roce vznikla v Českém ráji nová přírodní rezervace s názvem Suťové lesy u Turnova. Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK ČR) tak rozšířila síť maloplošných zvláště chráněných území o lokalitu, která na první pohled působí nenápadně, ale

při bližším pohledu odhalí překvapivě pestrý a cenný přírodní svět. Rezervace se nachází poblíž Turnova na svazích údolí Jizery, přímo v chráněné krajinné oblasti Český ráj, a jejím hlavním posláním je ochrana suťových lesů.

Při pohledu ze stezky v dolní části nově vyhlášené přírodní rezervace vyniká přirozená struktura lesa a výrazný reliéf svahu. Foto Jan Višínský

Jizery ve spodní části údolí. Původně dosahoval výšky až 18 metrů, dnes měří zhruba 12 metrů, protože erozní procesy spolu s mrazovým zvětráváním v podmačených horninách postupně snižují jeho profil. Vodopád je napájen drobným pramenem, jehož minerálně bohatá voda obsahuje vysoký podíl CaCO_3 . Na stěně, kde voda stéká a je provzdušňována, se sráží pěnovec (travertin). Dolánecký vodopád je tak ukázkou přeměny původně erozního vodopádu na tzv. nepravý konstruktivní vodopád, kdy vedle erozních procesů probíhá i tvorba nového horninového tělesa (Pilous 1985 in Pilous 2020). Pěnovcové útvary jsou však relativně tenké, většinou do 0,6 m, místy vytvářejí až 4–5 m vysoký sloup, který je porostlý mechorosty a prorostlý kořeny okolních stromů. Vzhledem k malému průtoku, který dosahuje jen několika decimetrů šířky, jde o vodopád málo vodný, nicméně díky stálému napájení pramenem nezaniká ani v suchších obdobích roku a lze jej řadit mezi sezonní vodopády s trvalým pramenným přítokem. Sedimentace pěnovce je zde převážně recentní a mikroformy jsou méně vyvinuté. Přesto jde o lokalitu, která svou kombinací geologických, hydrologických a biologických faktorů představuje významný přírodní fenomén Turnovské pahorkatiny a zasluhuje zvýšenou pozornost i z hlediska ochrany (Pilous 2020).

Přestože je území nově chráněno přísnějším režimem, zůstává nadále přístupné veřejnosti. Návštěvníci zde mohou poznat rozmanité prostředí od suťových svahů přes vlhká prameniště až po skalní stěny a zažít přírodu, která si zachovala přirozený charakter. Do budoucna bude péče o území zajištěna prostřednictvím plánu péče, jenž určí zásady pro uchování přírodních hodnot a udržení stability zdejších ekosystémů. Rezervace zároveň představuje vhodnou příležitost pro environmentální vzdělávání. V bezprostřední blízkosti, na protějším břehu Jizery v Dolánkách u Turnova, stojí Dům přírody Českého ráje. Toto návštěvnické středisko seznamuje veřejnost s přírodními i kulturními hodnotami regionu a může sloužit jako výchozí místo pro objevování nové přírodní rezervace.

Nově vyhlášeným Suťovým lesům u Turnova tak můžeme popřát, aby si své přírodní bohatství a rozmanitost uchovaly co nejdéle a aby zůstaly cenným místem jak pro přírodu samotnou, tak i pro všechny, kdo ji přicházejí s respektem objevovat. ■

Seznam literatury najdete
na www.casopis.ochranaprirody.cz

Suťové lesy jsou stanoviště, kde se projevuje extrémnost ekologických faktorů, jako je skeletovitost, svažitost, pohyb substrátu, trofie a vlhkost. Zejména mechanický pohyb substrátu je pro tento biotop typickým a určujícím prvkem. Foto Jan Višínský